

DOPIS REDAKCI

Zpráva z 22. konference fetální medicíny, Praha, leden 2023

Report from the 22nd Fetal Medicine Conference, Prague, January 2023

Pavel Calda

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

Korespondenční adresa: prof. MUDr. Pavel Calda, CSc., Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Apolinářská 18, 128 51 Praha 2, tel.: +420 224 967 273, e-mail: pavel.calda@lf1.cuni.cz

Publikováno: 25. 1. 2023
Actual Gyn 2023, 15, 1-3

Přijato: 23. 1. 2023
ISSN 1803-9588

Akceptováno: 24. 1. 2023
© 2023, Aprofema s.r.o.

Článek lze stáhnout z www.actualgyn.com

Citujte tento článek jako: Calda P. Zpráva z 22. konference fetální medicíny, Praha, leden 2023. Actual Gyn. 2023;15:1-3

Dne 20. ledna 2023 proběhla ve velké posluchárně Fakultní nemocnice v Motole již 22. konference fetální medicíny České společnosti pro Ultrazvuk v gynekologii a porodnictví ČLS JEP.

Hned v úvodu vzpomněl Pavel Calda na nestory této disciplíny, profesora Evžena Čecha (1932-2014) a profesora Jana Evangelistu Jiráka (1929-2019), kteří byli jejími průkopníky a pravidelnými účastníky konference. Jediný ročník konference, který nebylo možno uspořádat, byl v roce 2020 kvůli covidové krizi. Posledních 23 let se fetální medicína rozvíjela velmi rychle a v současnosti patříme ke špičce světa. Nicméně vedle nepopíratelných a zcela evidentních výsledků bylo toto období také bohužel obdobím promrhaných příležitostí. Stačí jen vzpomenout 25 ministrů zdravotnictví za posledních 33 let, což je sice úctyhodné číslo, ale pro zdravotnictví žádný mimořádný přínos.

Petr Velebil poskytl informace o vývoji perinatální úmrtnosti a některých dalších souvisejících perinatologických faktorech v posledních letech. ČR si z hlediska perinatální úmrtnosti vede historicky velmi dobře. Analýza populačních dat poskytuje rychlé informace potřebné pro hierarchizaci oblastí s potenciálem pro zlepšování péče, nicméně analýza jednotlivých klinických oblastí vyžaduje rozbor kvalitních a úplných individuálních perinatologických dat. Otázka vlivu pandemie Covid-19 na celkové perinatální ukazatele je dosud studována a analýzy zatím nebyly ukončeny vzhledem ke komplexitě a specifikům situací a jejich řešení v jednotlivých evropských zemích. Na první pohled není patrný jednotný a pro evropské země společný zásadní vliv.

Martin Hynek hovořil o životním stylu a jeho vlivu na některé těhotenské komplikace. Zdá se, že životní styl, pohybová aktivita, přiměřená výživa a stres mají významný vliv na kvalitu reprodukce a výsledek těhotenství. V nedávné době byly publikovány studie, které na kvalitně metodicky získaných číslech dokumentují tuto skutečnost. Bylo by žádoucí zanalyzovat a upravit životní styl žen, které se chystají na těhotenství, i u nás. Jen například takzvaná "dieta Středozemního moře" (Mediterranean diet) signifikantně snižuje počty závažných těhotenských komplikací jako je růstová restrikce či pozdní preeklampsie. Ve své druhé prezentaci se Martin Hynek zamyslel nad tím, zda je těhotenství skutečně dlouhé 40 týdnů, jak postuloval před více než dvěma tisíciletími samotný zakladatel lékařské vědy Hippokratés. I když to není klinicky relevantní, podle všeho se zdá, že skutečná délka je o několik dní delší.

Erik Dosedla hovořil o možném vlivu císařského řezu na epigenetické změny u novorozenců. Tato problematika je velmi aktuální zejména v situaci, kdy máme co dočinění s pandemií císařských řezů. Zatím nelze hovořit o jasných a spolehlivých závěrech, ale z pohledu lidských dějin je změna, která se odehrála v posledních 30 letech, alarmující a možná dosud nejsme schopni v tak krátké době dohlédnout na důsledky, které se mohou

projevit až v další generaci. Nikdy v dějinách se během tak krátké doby zcela nezměnil způsob porodu, jako tomu je nyní. Došlo k signifikantní změně incidence kefalopelvického nepoměru, protože císařskými řezy se matky s úzkou pávní a plody s velkou hlavičkou vymanily evolučnímu selekčnímu tlaku. Diskutuje se význam stresu při spontánním porodu, protože v současnosti se už asi čtvrtina dětí rodí bez něj. V některých regionech je frekvence císařských řezů až 80 %. Cílem observační kohortové studie bylo porovnat epigenetické změny (metylace DNA) v bílých krvinkách získaných z pupečnickové krve v době porodu, a následně z periferní krve novorozenců 2.-3. den post partum v závislosti na způsobu porodu. Studie ukazuje, že u novorozence 3. den nenastaly významné epigenetické změny v porovnání se změnami v době porodu v závislosti na způsobu porodu, a tudíž způsob vedení porodu pravděpodobně nemá vliv na epigenetické změny u novorozenců.

Eva Nolof z Bürgerhospital Frankfurt/Main detailně shrnula snad všechny zvláštnosti a patologie pupečníku. Vedle skvělé prezentace nutno konstatovat, že přesto, že odjela s rodiči do Německa již v roce 1978 jako dítě, zůstala její schopnost vyjadřování v češtině nedotčena.

Možná předčasným vrcholem konference byl blok přednášek nazvaný „prenatální diagnostika a postnatální management vrozených vad páteře (mimo spina bifida)“. Iva Mačátová shrnula etiologii těchto vrozených vad a možnosti jejich prenatální diagnostiky. V návazné přednášce Jan Štulík prezentoval situaci z pohledu spondylochirurga. Cílem těchto dvou sdělení bylo poukázat na to, že v současnosti není návaznost prenatální diagnostiky a postnatálního sledování těchto patologií, které v mnoha případech později v životě dospějí k operaci.

Bylo doporučeno, aby všechny tyto prenatální nálezy byly konzultovány také na spondylochirurgickém pracovišti, aby byla zajištěna návaznost postnatální péče.

Milan Trojánek shrnul problematiku Covid-19 v časovém odstupu od pandemie a referoval o současném stavu hrozeb virových onemocnění u těhotných. Diskutovala se otázka nezbytnosti podávání mini heparinu u aktuálně nemocných těhotných. Také informoval o současném stavu a potřebě vakcinace, kterou považuje za stále velmi aktuální a přínosnou, včetně vakcinace proti chřipce.

V bloku „prenatální diagnostika chromozomálních aberací“ byly prezentovány současné možnosti neinvazivní diagnostiky a možnosti vyšetření celého exomu u plodu. Těto problematice se ve svých sděleních věnovali Antonín Šípek jr., Monika Koudová, Michal Němec a Gabriel Minárik. U neinvazivní diagnostiky je dnes již evidentní, že se jedná o nejlepší screening trizomie 21, který však u nás stále není hrazený z veřejného pojištění.

Zdeněk Laštůvka prezentoval práci týkající se takzvané multifetální redukce a potřeby chromozomálního vyšetření zbývajících plodu. Jedná se o vzácné případy a velmi speciální problematiku.

Přehlednou přednášku o ultrazvukové diagnostice vrozených vad již v prvním trimestru těhotenství přednesla Denisa Chovancová Vojšaššáková.

Matěj Anton prezentoval kazuistiku a problematiku prenatální diagnostiky vrozených vad ledvin a vývodných cest močových. Bohužel v prenatálním období nemáme v těchto případech mnoho možností aktivního zásahu a hlavním přínosem prenatální diagnostiky zůstává možnost včasného informování neonatologů a včasné zahájení postnatálního sledování.

Neonatologové Jan Smíšek, Tereza Lamberská a Klára Dunajová informovali o současném stavu péče o extrémně nezralé novorozence a jejich výsledcích. ČR patří, díky existenci 12 perinatologických center, k světové špičce. Odložený podvaz pupečníku, který sebou přináší jen samá pozitivita, je dnes považován za standard péče o novorozence. V případech extrémně časného odtoku vody plodové u previabilních plodů a následného konzervativního postupu je dosahováno snad až překvapivě dobrých výsledků a tento přístup si zaslouží dalšího studia.

Skupina pracovníků z Fakultní nemocnice v Hradci Králové, vedená Marianem Kacerovským (Jan Mls, Klára Kovářová, Jaroslav Stráník, Jana Matulová a Miroslav Gregor), prezentovala svoje výsledky týkající se analýzy vody plodové v různých situacích. Své výsledky pravidelně publikují ve vysoce impaktovaných časopisech a jsou ozdobou naší konference.

Dagmar Smetanová referovala na konkrétním příkladu o záludnostech prenatální diagnostiky u poruch diferenciacie pohlaví. Bohužel tak prostá otázka, „budeme mít chlapečka nebo holčičku?“, nemusí mít vždy jednoduchou odpověď. Proto bychom také se sdělením pohlaví plodu neměli zbytečně při ultrazvukové diagnostice spěchat, protože správnou odpověď nemusíme mít ani v polovině těhotenství, natož dříve.

Kolektiv pracovníků z Fakultní nemocnice v Motole (Blanka Prosová, Marie Brejchová, Ivana Špálová, Richard Škába) prezentoval dvě UZ a MRI diagnostiky a postnatální management u prenatálně diagnostikovaného sakrococcygeálního teratomu a exstrofie močového měchýře u plodu.

Podařilo se dodržet časový harmonogram konference díky skvělé spolupráci všech přednášejících, a přesto mít možnost i detailně diskutovat jednotlivé přednášky. Plný sál velké posluchárny ve Fakultní nemocnici v Motole byl svědkem velmi zdařilé odborné akce, která i po dvaadvaceti letech přesvědčila o svém nezastupitelném významu.

Poděkování patří všem účastníkům, přednášejícím, podporovatelům a v neposlední řadě firmě Eurocongress Centre, s.r.o. za tradičně bezchybné zajištění akce.